

Merk-Waardig

Trends komen en gaan. Natuurlijk is het aantrekkelijk om aan te haken bij een succesvolle trend. Maar hoe dicht mag je op de huid van de oorspronkelijke kunstenaars/designers gaan zitten. Is een stijl (zoals meubels maken van sloophout) wel te beschermen?

Tekst: Theo-Willem van Leeuwen van merkenbureau Abcor

Werken & Varia

Namaak kuipstoel vernietigd

Piet Hein Eek is één van Nederlands meest succesvolle ontwerpers. Sinds 1993 ontwerpt hij meubilair, verlichting

en woonaccessoires. Hij maakt dit van sloophout waarbij de versleten oorspronkelijke verflaag nog te zien is.

Zijn werk is tentoongesteld in het Stedelijk Museum in Amsterdam en het Groninger Museum. Maar zoals altijd: wie succes kent, heeft vele navolgers. De vraag is, kan Piet Hein Eek iets doen als een ander vergelijkbare meubels maakt? Over deze vraag mocht de rechter zich afgelopen maand buigen.

Kenmerken

De zaak draait om een kuipstoel (in 1998 ontworpen door Eek). Kenmer-

kend aan deze stoel is: de vormgeving van de leggers en de leuning, de maatvoering, de kleurstelling, het gebruik van sloophout als

bouw materiaal en de manier waarop de voor- en achterpoten tegen de zijkant zijn geschroefd. In het najaar constateert Eek dat op het internet stoelen worden aangeboden,

die wel heel erg op zijn kuipstoel lijken. Het verweer van deze persoon is, dat hij erg depressief is. Op advies van zijn therapeut moet hij gaan werken aan zijn creativiteit. Omdat hij een liefhebber is van de werken van Eek, leek het hem leuk

om ook een kuipstoel te maken. Puur uit hobby en vanuit therapeutisch oogpunt, vandaar dat de stoelen verkocht worden voor circa een kwart van de kosten van een echte Eek stoel.

De eerste vraag die de rechter moet beantwoorden is, of de kuipstoel wel auteursrechtelijk beschermd is? Auteursrecht geldt niet alleen bij muziek en kunst, maar ook bij ontworpen gebruiksvoorwerpen zoals een stoel. Natuurlijk zijn er bepaalde functionele aspecten (een stoel moet een zitting, leuning en poten hebben) die niet te claimen zijn. Het gaat erom of er bij de vormgeving creatieve keuzes zijn gemaakt waardoor een ontworpen stoel een eigen karakter krijgt en

een intellectuele schepping is. En dat is hier het geval volgens de rechter.

Hetzelfde

Dan volgt de vraag of de kuipstoel van de gedaagde een inbreuk hierop maakt. Volgens de gedaagde is de kuipstoel robuuster, zit beter en zijn de poten iets breder. Echter deze verschillen zijn zo minimaal, dat de totaalindruk van de stoelen hetzelfde is. Gevolg: inbreuk en de stoelen worden vernietigd. Interessant aan deze uitspraak is het verweer. Er worden allemaal hele kleine details opgesomd waarom de kuipstoel anders zou zijn. Dat lijkt op het 'broodje aap'-verhaal dat, als een ontwerper zeven

verschillen maakt ten opzichte van het oorspronkelijke werk, er dan geen auteursrechtinbreuk meer is. Laat het duidelijk zijn, dat is dus totale onzin! De rechter kijkt naar de totaalindruk, of die overeenstemmend is, ongeacht het aantal minutieuze verschillen.

Aanhaken mag

Mag je dan niets als bedrijf/ontwerper? Natuurlijk wel. Aanhaken bij een trend (meubels maken van sloophout) mag gewoon. Een trend of stijl is niet te claimen. Maak alleen niet vrijwel een kopie. Als je op een afstand het verschil niet meer kan zien met het oorspronkelijke werk, bedenk dan dat dit waarschijnlijk tot problemen leidt. ■

Hoe dicht mag je op de huid van ontwerper zitten?